ولقد كرمنا بني آدم وحملناهم

كتاب الفرائض المنظومة بالتركي

صح ١٥

فرايض فارسي
الشيخ سعيد

كتاب الفرائض بالتركية المنظومة

من وقف الفقيه

وقف هذه النسخة الجليلة سلطاننا الأعظم والخاقان المعظم مالك البرين والبحرين خادم الحرمين الشريفين السلطان ابن السلطان السلطان الغازي محمود خان وقفاً صحيحاً شرعياً لمن طالع واستفاد وتعلم واستعاد أعظم الله تعالى أجره يوم التناد

حرره الفقير أحمد شيخ زاده المفتش بأوقاف الحرمين الشريفين غفر الله عنهما

بسم الله الرحمن الرحيم وبه ثقتي

حامد اولنلر كبي حمدم مدام ∗ عالمنك ربنه مختص تمام

ذاتنه يوقدر جهت هم دون كون ∗ يوقدن اوله انجيله آى كون

حى محيى هم مميت و اوله ∗ نعتنا تماتخاف اى پادشاه

اولمدى ذاتى عرض جوهر جسد ∗ اولدى وصفى قل هو الله احد

كن دمكله عالمه ويردى وجود ∗ عامه خاصه دائم ايدر لطف وجود

قدرتيله دردت عناصر ضدن تمام ∗ جمع ايدوب ويردى وجود ايتدى انام

ايتدى انسانى مزين جمله يه ∗ شم بصر هم ذوق و سمع و لمسله

كيمسه بلمز سرنا درپى كان ∗ كيم فقير و كيم غنى در كيم خان

عاصلر عصيانى نه حد بلر ∗ او تنزه هم كسنه دن رزقن ويرر

نه غرض در مراشنده اول خدا ∗ امرنه منقاد اولك نفسه حذا

سعيكله كوره وير الله سكا ∗ ليس للانسان الا ما سعى

انس جن اولدى مكلف شرعله ∗ معرفة هم فرض واجبله بله

معرفة جون انس جن خلق اولدهم ∗ معرفة سزلر لها يخركيب كم

لا اله الا هو حى لا ينام ∗ هم محمد در رسول الله بنام

حضرت الله ديدى لولاك عيان ∗ خلق افلاكه سبب اولدر همان

اسم الله ايسيله نبى كمان ∗ ذكر اولور كذا اوقنه بش وقت اذان

يا حبيبى ديدى رب العالمين ∗ نيجه ايدر مدح حق ايسيله حين

اصل در جمله وجودكا اولنما ∗ فرع در هر شى اودر هم رهنما

دنيادكه سوف يرضى اى انام ∗ رحمة للعالمين اولدر تمام

اوكه ويرلدى شفاعت محتى ∗ مجرمينه ايليه اول شفقتى

حضرتينه الصلوة والسلام ∗ مستمر لا ينقطع اولسون مدام

آلنه اصحابنه دى شكسز يقين ∗ رحمة الله عليهم اجمعين

وبعد

شاه رونك دولتنده اى انام ∗ اهل علم اولدى معرفه ده تمام

غازلر سلطانى اولدى شاه روم ∗ دشمنى دارين دار ايدينه بوم

ذاتنك وصفن لسانيله قلم ∗ ايده مز تقريرله تحرير اتم

ساعتى كون كون آى اولسون تمام ∗ آى يل هم يل اوله الف عام

اول
چون فنونک اولدی شاه عالمی / حق مسخر ایدی اوله عالمی
معرفت کانی و علمک بحری در / که نظر ایدرسه سنکه اوله در
شاه زونکرشه لغینه خاص عام / حمد ایدب دیرلر که اولسون مستدام
زیب اسلام عماد اولدی او شاه / زوم الینه انه طولوبه پناه
جامعنده پاشنک اولدی خطیب / هم دعاجک هم فقیرک هم غریب
بو فرایض علمنی کوردی مکر / عالمی آزسایلی چوق ای بشر
ترکجه نظم ایلدم یزدم انی / بی ادب لک ایتدیلکن بودنی
فخر عالم اول رسول الله مدام / حضرتینه الصلوة والسلام
نصف در علمک فرایض دیر رسول / امتین ترغیب ایدر علمینه اول
قسمعش هم تعوث هم فن اکر / فکر ایدرسک بیلسن سزن مکر
علمه بهجه بل فرایض وزدم / بلمین عالملر آنی اولدوکم
بل فرایض علم میت مالینی / نیجه اوله بلدر اخوالینی
میتک مالینه بیلک ای انام / درت حقوق اوله تعلق والسلام
بیرسی تجهیز تکفین اولدی هم / میتک مالندن ایدک ای امم
بل کفنده ایلیک سنت و احرام / بیر اسراف بیرسی تقتیر تام

هم اموریک او وسطی خیر الامور / هم کناه اولدی خدا در بل غفور
هم کفن ایتمک حریری بی کمان / بل نسا حقنده جایز در همان
قوت اولن عالم اولورسه ای انام / کر عمامه صرسلر جایز تمام
بو غسل اولب قوت اولورسه کرنسا / بل کفن صرسن اری دیک پایسا
دیر محمد صاره بیت المال کفن / کر فقیره اولسه عوره قوت اولن
ثانیه بسی اول حقوقک بی کمان / میتک بورجن اودامک در همان
زیب دیدی اول رسول اکرم / جنته مانع اولر بورج ای امم
اول حقوقک ثالثنجیسن بلک / کر وصیت ایتسه ثلثنی سن ویرک
مستحب در هم وصیت ایلمک / شرع اولمز فرض و واجب در دیمک
کر ثلث اولورسه اولی در تمام / هم غنی اولورسه وارثلر مدام
بل اقل اولمق ثلثدن بی کمان / اولدا افضل اول وصیت هر زمان
کر فقیر اولورسه وارث دکله سن / بل وصیت ایتمک اولدی حسن
هم وصیت دن وصی ویرسه صحیح / مسلمه هم کافره بیلک صریح
دیل طوتلسه مریضک ای اخی / یا صبی ایتسه وصیت بل دخی
هم اشارتله وصیت بی کمان / جایز اولمز دیدی عالملر عیان

بل وصیتدر سکا انفع مدام
فرض عین اولنلری اتمک تمام

میتک ثلثن وصی اولن کشی
فرض عینه فدیه ویرمک اوله ایشی

فدیه سن و ویرسه فقیره کر وصی
میتک بورجی کدر دیر سرخسی

بل نماز ایچون نجه ویرمک کرک
موصیه لا بد انی بلمک کرک

بر کون او زره کیبدر بش وقت نماز
فدیه ویرمکلکدر بل ای خوش نیاز

فدیه ایچون ویرسه بغدای کر وصی
اولدر واجب نصف صاعی ویرسی

ارپه دن ویرلسه فدیه ای انام
ویرلر بر وقته بر صاعی تمام

هر بر ینل کر اوندن ویرسلر
اصل کبی اولدجایز بلسلر

ارپه نک یا بغدایک ویرسه اکر
قیمتینی اولدجایز واصل ار

صاع بل بیک فرق درم در ای جوان
نصفی بش یوزیم یکرمی در عیان

رابعنجیسی حقوقکدر کمان
مال میت قسمه اولمقدر همان

ویرلر اصحاب فرضه اقا لا
سهم مقداریندن اول اول الا

صاحب الفرض الذی عندکم سهم
نسنه قلسه عصبات آلورلر ام

صاحب الفرض اولمسه دکله انام
کل مالی عصبه آلور تمام

بل عصوبه ایکی نوع اولدی همان
بر نسبدن بر سببدندر عیان

کر نسبدن میتک بل ای اخی
عصباتی اولمسه دکله دخی

بل سببدن عصبه در معتبر
آیدر مولی العتاقه ای بشر

یعنی قولن جاریه سن بر کشی
اتسه اعتاق عصبه اولمق ایشی

فوت اولرسه کر ازادلیسی اکر
السه حقن صاحب الفرضی بلک

باقی مالن معتقی المق کرک
حق در اول شرعله ویرمک کرک

فوت اولرسه بو ازاد ایدن اکر
وارثی قلسه مذکر ای بشر

بو مذکر عصبه اولور اکا
اول ازاد ایدن کبی دیرم سکا

میتک کر عصباتی یوق عیان
قلسه صاحب فرض انلر بی کمان

سهم مقداری نجه صاحب فرضنک
کینه رد اتمک کرک در ای امم

لیک ایکی کیشیه رد اولمدی
عمر بیله آنی رددن آلمه دی

اتمدی رد شافعی مالک عیان
ویرر بیت الماله انلر هر زمان

رد ایداجک کیمسه قلمزسه اکر
بل ذوی الارحام اولر وارث مگر

کر ذوی الارحام میت اولنک
قلسه کلدر الور مالن اونک

بل مولات ایدن ویرمک کرک
صورتینی دیین بلمک کرک

بر کشی بر کیشیه دیسه اخی
بن جنایة ایتدرسم سن دخی

تا قلتك له ارثنی و برك تمام / بعد موتی مالمی آلسن بردام
قول ایدن هم اولسه مجهول النسب / غیر وارث بولمغا بو قدر سبب
بو مولات ایدشن وارثنکا / باقی مالی اوله ویردیرم سکا
کر مولات ایدشنه قلمسه / وارث اولب کیمسه کالن المسه
کر مقرله اولن اولسه عیان / اوله و یرك بو قلن مالی همان
بل مقرله که دیرلر انام / صورتبینی دیلوم بلسن تمام
بر کیشی بر کیشیه اقرار ایدر / قرداشیمدر بو دیسه دکلدر
شرط بودر بو مقرله دخی / اولمیه ثابت نسب بل ای اخی
اول مقرا قراری اوزره هم تمام / فوت اوله دمایه اندن ای انام
بیر زوجینك معا اولسه اکر / السه سهمن اولدیری قالن بکر
باقی ماله اول مقرله اخی / مالك اولور نه قلرسه بل دخی
مشتری بر قول الدی ای انام / بایعه اول ویردی اقچه سن تمام
مشتری دیر بایعه سن ای جوان / بو قولی صتمدن باکه روان
ایلمشسن آنی معتق بی کمان / آل قولی اقچه ویرسن همان
منکر اولدی بایع ویرمز درم / مشتریدن قول آزاد اولدی هم

مشتری اولمز ولیکن بل انك / مسئله حفظ ایت اولسون هم سنك
کر مقرله دخی اولمزسه هم / ویرلر موصی له یه ای امم
بعض کل یه نصفن اولسه اکر / ویرلر موصی له یه ای پدر
اولمسه موصی له ده میتده / قلسه مالی کیم آلور بل ای اته
آله بیت المال اولن مالی همان / وارثی یوقسه میتك چونکم عیان

فصل فی موانع الارث

ارثه مانع درت سبب وار در ای یار / رق قتل کفر له هم خلف دار
ایکی اولدی قسم رقیت همان / بیر وافر بیر ناقص بی کمان
رق وافر ایچینده در دیریم سکا / هیچ توجه ایتمیا اعتاق اکا
عکسی اولدی وافرك ناقص تمام / ناقصه درت در دیدی اعظم امام
بر مکاتب بر مدبر در عیان / بیری ام الولد در ای جوان
معتق البعض اولدر دخی تمام / اولدی وارث بولر بو در بیان
دیدی امام بیش رق ناقص ای همام / معتق البعض اولنك غیری تمام
بعض اوج در دیدیلر انلر اخی / معتق البعض اولدی احراردن دخی
وارث اولور داخی مورث اول امام / اولکه حر اولور دیدی ایکی امام

اوله قتلك نوعی هم اوچ ای اتا — بیری عمد اوله بیری خطا
بو ایکیده وارث اولمزلر عیان — مورثینی چونکه قتل ایده همان
بل اوچنجی نوع قتلك ای انام — بالسبب مقتول اوله مورث تمام
وارثینه سنمیی ویرکل اناکه — ارثه مانع اولمدی قتلی بلك
مؤمنیله داخ کافر بی گمان — وارث اولمز بر بیرینه روان
اولدنصرندن بدك میراث اخی — بو ایکیده قلمدی نصرة دخی
دکله دارك اختلافن ای امم — بو دخی مانع در ارثه بل اهم
حربیله اولد ذمیلرك شناك — داخ مستأمنله ذمی ایمدفاك
بیر بیرینه بولر بللك تمام — شرعله وارث دکلدر ای انام
اولده دارك اختلافی بی گمان — کافر اولنلرده انجق هر زمان
دار اسلامك ایجنده ای اخی — حربی اولن دوت اولرسه بلده دخی
دار حرب ایجنده وارث اولسه کر — مال بیت المال اولور او نکر
مسلمینك دار واحد در همان — صورتا کر اختلاف اولر عیان
کل مؤمن اخوة دیدی رسول — اختلافه اعتبار ایتمه اول
عادل اولن باغیی قتل اتسه کر — باغی اولرسه عکس بیلك ای بشر

مانع

مانع اولمز ارثه بو قتل ای انام — اول رسولك شرع بودر والسلام

باب معرفة الفروض ومستحقيها

بل کتاب اللهده فرض اولنلری — دیبلوم تفصیلله همانلری
حرف واو اولدی حسابا التی ای انام — نصفله ربع ثمن اوچ در تمام
داخ ثلثان وثلث در بی گمان — اولدا التنجی سدس بودر بیان
بو فروضی بیلك اصحابن دخی — دخی حروفن سن حساب ایت ای اخی
دال دال اولدی رجاله ای بشر — اب دخی جد آنه بر قرداش وار
کاحسابنجه نسادر بی گمان — ایدلوم تفصیلنی ساکه بیان
بیر عورة بر قزدر ای اهم — اوغلنك قیزی در بیریسی هم
اوغلنك اوغلی اگر اولسه ایرق — قیز صاحب فرض اولر بودر الحق
بیریسی قز قرداش اولدی ای اخی — آته آنه بر اولنسه اول دخی
بیرکینه اولدقز قرداش همان — آته بریه آنه بر در بی گمان
بیری هم اولدر امر بل ای بشر — بیر جده در صحیحه اولسه کر
هم صحیحه کیمه دیلر ای انام — میته نسبة اولنسه اول مدام
اوفته بیره جده فاسده کرییا — هم مثالن دیجك کیم بلمیا

آنک بنک آنک بنک آتسی　　نا قدر بعدی اولرسه بیلسی
اولدبو جنس صحیحه بی گمان　　فاسدی نیجه اولر دکله بیان
آنک بنک آتسن میت اگر　　ترک ایدرسه جد فاسد در اول

فصل في معرفة الحال

دکله احوالن رجالک ای انام　　آننک حالن ایشت اول تمام
حرف جمک صاحبنه ای اخی　　حال وار در آننک بل سن دخی
فرض مطلق فرض تعصیب اولدر　　محضه تعصیب اولنجی ای امام
میتک اوغلی اتاسی قلسه کر　　یا قلرسه اوغل اوغلی ای بشر
نا قدر اسفل دخی اولسه مدام　　آتنک حقی سدس در ای انام
میتک کر قیز قلسه دکله بل　　یا قلرسه اوغلنک قیزی دکل
داخ اوغلی اوغلنک قیزی اگر　　نا قدر اسفل اولرسه ای بشر
میتک بل آتسی حقی تمامن　　ویرسدس در هم عصوبت دن عیان
میتک اوغلی قزی اولمزسه کر　　آتیه محضا عصوبت در مکر
یعنی صاحب فرض اولن سهم تمام　　آلسه آته باقیسی آلر مدام
بل ارلردن دده حالن دخی　　کر صحیح اولرسه هم اول ای اخی

حال

حال دت در بل دن تک گمان　　اوج آته کیبی در اولدی بیان
اولدر در بجنس ساقط ای انام　　آتسیله میتک دادن تمام
دادنک بل صحیحینی ای بشر　　میته نسبت اولنسه دادن کر
ایک سینک اوزتسینه ای انام　　اقربیت کرییه دکله مدام
آتسینک آتسینک آتسی　　میتک بودر مثالی بیلسی
یک دت مسئله ده دادن دخی　　آته کیبی اولمدی بل ای اخی
بیرسی اول مسئله تک ای انام　　آته آنه بر اولن قردش بنام
آته بیرسنه دده اولسه اگر　　دیر ابی یوسف محمد له مکر
ساقط اولمز داد بیله ای اخی　　میته قردش اولن بل سن دخی
بل اکنجی مسئله بی ای جوان　　دکلریسک آنده ایدم بیان
میت اولن اولسه زوجینک بری　　آتسیله آنسی اولسه دری
آنندن غیر سهمن السه کر　　مال میتدن بلک سز ای بشر
باقی مالدن اناسی ای انام　　ثلثنی الور کرک در بل تمام
آته بیرینه ده اولسه اگر　　یعنی میت آنه داده قدر مکر
بو حنیفه آنه ویرر تمامن　　کل مالک ثلثنی ایتمک گمان

تا لنجی مسئله بی دکله سن دیبین تفصیل ایله آن بن
آنه عجب ایدرا ناسن ای اخم داد ایله عجب اولنمز بلا هم
رابعنجی مسئله معتوق اکر معتقنک آتسن قودی مکر
معتقنک هم اوغل قلسه ای نام بوحنیفه هم محمد دیر مدام
بل ولا اوغلنک دی کان آتسینه نسنه ویرمزلر عیان
معتقنک قلسه دداسی ای اخی هم قلرسه اوغل دکله سن دخی
اوغلنک اولر ولا اولق ای اخم اتنا فی مسئله دربوحه هم
دکله بل اولا دام حالن تمام آنه بر فردن اولن دی اولمدم
حرف جیم اولدی حسابن بلانک یعنی اوج دحاللری دیکل انلر وکر
بل ثلثه یا سدسده یا سقوط دکله تفصیلین هم ائمه جود
بر اولرسه آنه بر فردن تمان مال میتدن سدس ویرک عیان
بزدن ارتق اولسه انا اولادهم ثلث مالن میتک ویرک اخم
کرا اوله اولادام ابن کلدشی فرق یوق قدر مشترک دمز اخی
یعنی سهمی بر برنک ای تمام اولدقسمت ده برابر والکلام
ساقط اولردن کثیر ایله مکر جزء میتدر اکیسی ای بشر

بنتک بیربس قیزی در مکر بر اوغلی اولسه اولا اسفل اکره
اصل میتدر اکیسی بی کمان بر آنه بر دانه در عیان
دکله رو حکم حالنی ایدم بیان حرف بی اولدی حسابی ای جوان
بر نصف اولکی بر سبی ربع هم دکله تفصیلن دیا قوم ای اخم
فوت اولن عورته قوسه زوجن اکر قلمسه هم اوغل قیزی ای بشر
دا اوغلی اوغل اولمزسه اخی نصف مالن زوجنه ویرسن دخی
عورتنک کر اوغل قیزی اولسه هم زوجنک حقی ربع در ای اخم
اوغل اسفلده اولرسه نا قدر اول رسولک شرع بودر ای پدر

فصل

دکله عورته حالنی هم ای بشر عورتن قودی مکر فوت ولدار
اولسه اوغلی قیزی هم اول ازک عورتنک حقی ربع در سن ویرک
اوغل قیزی اولسه اولا زوجک اکر اوغلنک یا اوغل قیزی وار مکر
اوغل اوغلی اولسه هم اسفل ایدم عورتنک سهمی ثمن در ای انام
بر اکی اوج درت اولرسه کرنشا کلسی بر زوجه زوجه اولدیا
بر سهمده مشترک درمر بری بعض برابر اولنلر ای بری

دکله صلبیه قزک حالن تمام ‌‌ ‌ حرف جیم اولدی حساب ابن ایلهم
نصف ثلثان و عصوبت درمیان ‌ ‌ ‌ هم برن تفصیلله ایدم بیان
بر اولرسه صلب قیز نصفن عیان ‌ ‌ ‌ آتسی مالندن آلسون بیکمان
ایکی اولسه یا دخی اکثر اگر ‌ ‌ ‌ حقلری ثلثان اولر بل ای پسر
میتک اوغلی قزی قلسه تمام ‌ ‌ ‌ عصبه اولر ایکیسی ای انام
آنه مالن ثلث ثلثان ایدرلر ‌ ‌ ‌ مثل حظ الانثیین اولشلر
دکله اوغلینک قزی احوالنی ‌ ‌ ‌ نیجه آلر دادسی اموالنی
حرف واو اولدی اونک احوالهم ‌ ‌ ‌ نصف ثلثان و سدس ساقط بهم
هم عصوبت هم سقوط اولدی کنه ‌ ‌ ‌ کل حالی آیت اولدی بیلنه
بر اولرسه اوغلنک قیزی اگر ‌ ‌ ‌ دادسینک مالنک نصفی دکر
ایکی اولسه یا دخی اکثر عیان ‌ ‌ ‌ حقلری ثلثان اولر ایتک کمان
میتک بر صلب قیزی اولسه هم ‌ ‌ ‌ قیز اولسه اوغلنک داخی بهم
نصف مالن صلب قیز آلر تمام ‌ ‌ ‌ اوغلنک قیزی الور سدسی مدام
صلب قزلر ایکی اولسه ای انام ‌ ‌ ‌ ساقط اولر اوغلنک قیزی تمام
لیک اوغلینک قزی بیله مکر ‌ ‌ ‌ اوغلنک اوغلی قلا بل ای پسر

ایکسی

ایکیسی اولسه برابر ای امم ‌ ‌ ‌ یا اولا اسفلدن اوغلی اوغل هم
اوغلنک قیزینه اوغلی اوغلیش ‌ ‌ ‌ بل عصوبت ویرر اگلهسن ای کیش
صلب قزلردن قلن باقیی بلک ‌ ‌ ‌ اوغلنک اولادینه الغل دکل
مثل حظ الانثیین بولر دخی ‌ ‌ ‌ اولشرلر باقیی بل ای اخی
میتک اگر اوغل قلسه ای انام ‌ ‌ ‌ اوغلنک اوغلی قزی ساقط تمام
برکشینک اولسه اوچ اوغلی اگر ‌ ‌ ‌ بیرنک اوغلی قزی اولدی مکر
بو اوغل اوغلی اولانک ای جوان ‌ ‌ ‌ اولسه کینه اوغل قیزی بی کمان
کینه بو اوغلک دخی اوغلی قزی ‌ ‌ ‌ اولسه نیجه در ایشت بل بو سوزی
بل فریق اولدی دیلدربو کیم ‌ ‌ ‌ صورتن یازم کراسن ای امم
ثانی اوغلک کینه بر اوغلی اگر ‌ ‌ ‌ اولسه اکی قیز بو قدر ای پدر
اولسه بو اوغلک کینه اوغلی قزی ‌ ‌ ‌ اوغلنک اوغلی قزی وار بل سوزی
کینه اوغلک اوغل اولرسه اگر ‌ ‌ ‌ داخ اولرسه قزی بل ای پسر
بل فریق ثانی اولدی آدی هم ‌ ‌ ‌ دکله ثالث اوغلنی دیرم امم
ثالث اوغلک اوغلی وار انی بیان ‌ ‌ ‌ داخ اولر اوغلنک اوغلی عیان
بو اوغل اوغلی اولانک بی کمان ‌ ‌ ‌ اولسه اوغلی قیز دکله ای جوان

بو اوغولك اوغلى قيزى وار دخى — هم بو اوغلنك اوغلى قيزى وار اخى

بل فريق ثالث آدى در بونك — ذكر اولندى هر بريسى بزلك

كر بو ابنا كلسى فوت اولسه هم — بل بنات اولن قلرسه اى امم

جد اعلا داخ فوت اولسه كر — صورتى بو در بزلدى اى بشر

آد تشبيب البنات ولدى عيان — درت مسايل بو لسر صورتى تمام

الفريق الاول	الفريق الثاني	الفريق الثالث
ابن	ابن	ابن
ابن بنت	ابن	ابن
ابن بنت	ابن بنت	ابن
ابن بنت	ابن بنت	ابن بنت
	ابن بنت	ابن بنت
		ابن بنت

بل فريق اولده عليايه تمام — اولدى كسه برابر اى انام

اولدو وسطى سينه بونكبى كمان — ثانى علياسى برابر اى جوان

كينه سفلاسينه اولدى اى اخى — ثانى و سفلى سى برابر بل دخى

هم بو سفلاى بل موازى در مدام — ثالثك علياسنه دكله تمام

بل فريق ثانينك سفلاسى هم — ثالثك وسطى سيله اولر بهم

ثالث سفلاسنه بيلك تمام — اولمدى كمسه برابر والسلام

بر فريق اولده عليايه تمان — نصف مالى دادنك سن اى جوان

هم فريق اولده وسطى يه دخى — وير موازيسيله سدسى اى اخى

ثلثى تكمل اولدى ثلثان اى انام — سفلياته قلمدى بنده تمام

ليك اسفلده غلام اوله اكر — سفلياتى عصبه قيله اولار

حال حدات ايلك اولدى بى كمان — يه سدس يا اولر ساقط همان

آننك يا آننك آنا لرى — هر بريته جده دير دين ارلرى

ايكسى قلسه يا بيرى عيان — بل سدس در حق ويرك بى كمان

ايكسى يا اكثرى قلسه اكر — مشتركلر در سدس اى بشر

آتسيله آنسيله ميتك — بل سقوطى ولد ثابت جدنك

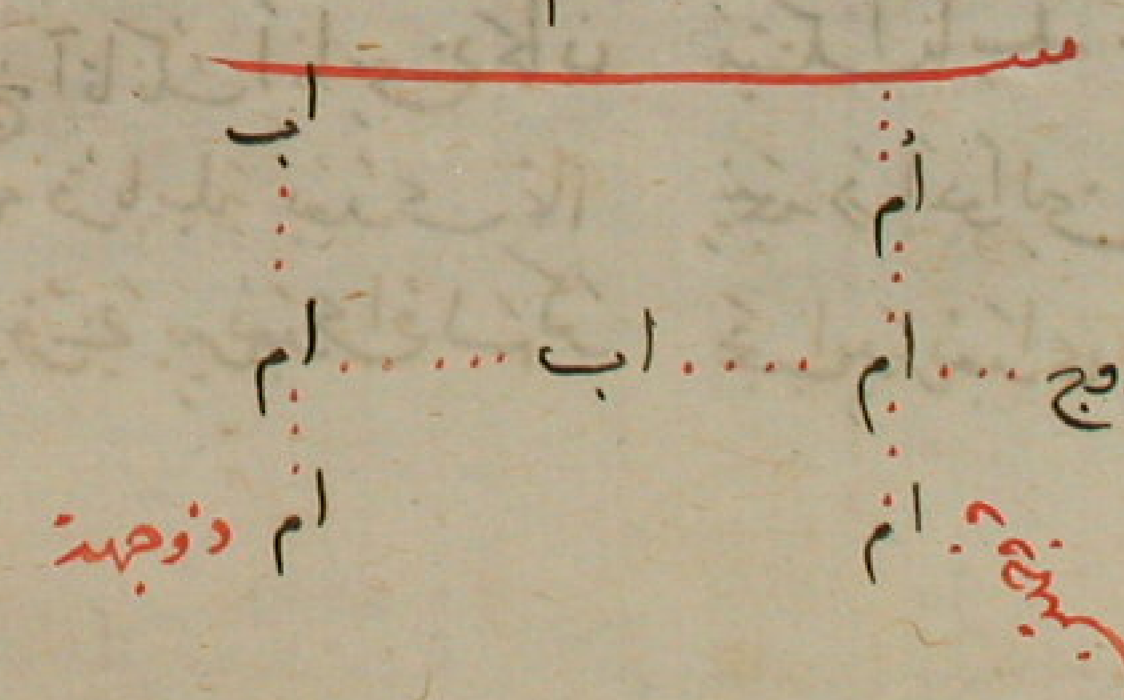
داخ آتانك اناسى كمان — ميتك آناسيله ساقط عيان

بنيته قربا بله بعدى تمام — نجبه در احوالنى دكله اى انام

نير قربى بير بعدى اولسه كر — محجب ابدر بعداى قربا اى بشر

وارثه اولسه به محجوبه همان | محجب ایدر بعد اسنی قرباء
آنینك آنسی آتا سیله | میتك ساقط اولدر هم سن
آنینك آنینك آتا سن | محجب ایدر آتا اناسی بنا
میتك جداتی ایکی اولسه هم | بیری سی ایکی جهتلو ای
بر جهتلو اولسه بیری ای انام | صورتن دکله دیاکوی
آنینك آنینك آنسی | اولسه هم اول آته آته انی
هم اتاسی آنینك آنسن | ترك ایدر به اختلاف [illegible]
ایکی جده اوفرشند سدسهم | ایله قسمه حصه سن ویرا کر
بو بسطا بدانم ایدی اعتبار | دیر سدسن تنصیف ایکی به
دیر محمد بل جهته در معتبر | سدس مالی اوچ تلك ایدر
بر جهتلو به ویر بیرن همان | ایکسن ایکی جهتلو به عیان

صورتی بودر بزلدی بی کمان

آته برا اولن قز قرنداشك | حالی ها اولدی بلرسك یا غنك
نصف ثلثان وعصوبه در تمام | هم عصوبه ایلك اولدی ای انام
ترك ایدر بیری بیره دخی | اول مختصه اولده تفصیل اخی
سنجی حال ساقط در مدام | درت کیشینك بیر سیله ای همام
قسه بر قز قرنداش بیت اکر | هم آتا آنا بر اولسه ای بشر
نصف مالن میتك ویرك اکا | اول رسولك شرعدر دیرم سکا
[illegible] ادرتی اولسه قز قرنداش اخی | حقلری ثلثان اولور بلسن دخی
میتك ار قرداشی قلسه اکر | آته آنه بر اولورسه ای بشر
آرله قز قرداشی بیلك تمام | عصبه اولور ایکیسی ای انام
مثل حظ الانثیین مالی همان | اولشورلر اول ایکیسی بی کمان
میتك کر قیز قلسه ای انام | یه قلورسه اوغلك قیزی مدام
میتك قز قرداشی بل ای اخی | قیزله اولور عصبه اول دخی

لقوله عم اجعلوا الاخوات مع البنات عصبة

شیمدی قز اکد غندن نه ذکره کر | نسنه قلسه اخواته ویره لر
میتك اوغلی یه اوغلی اوغلنه | نا قرداشلر اولورسه اول [illegible]

آنسیله میتک اولـ اخوات / ساقط اولورلر دیدلر بیلک ثقات

بوحنیفه دادیله ای اخی / قرداشی اسقاط ایدر بیل سن

آنه بر قز قرداشک حالی مدام / حرف زا اولدی حسابات

بر اولورسه نصف مال اولور انک / ارتق اولسه حقلری ثلثان اکا

اولسه آنه آنه برلر آنه بر / سدس مالی آنه بر اخواته ویر

آنه آنه بر اولن قز قرداشی / بردن ارتق اولسه دخی بو اسمی

آنه بر قز ساقط اولور ای بشر / آنه بر ار قرداشی اوله مکر

بوانا برلر اکر ایکی دخی / عصبه اولور اولر بل ای کیشی

آنه بر قز ساقط اولور ای بشر / آنه بر ار قرداشی اوله مکر

بو اتا برلر اکر ایکی دخی / عصبه اولور بولر بل ای کیشی

مثل حظ الانثیین بل مالهم / اولنسلر حصه ایدر بل ای امام

سادسنجی حالنی بل ای انام / محضة اولور عصوبة والسلام

بعض قیز قلسه میت اولنک / آنه بر قز قرداشی هم بل انک

قیزلره بو آنه بر قز قرداشی / عصبه تمکرک دخی ای کیشی

سابعنجی حالنی بیلک تمام / اوغل قلسه میتک دخی انام

بر قلورسه اوغل اوغلی ای اخی / نه قدر اسفل اولورسه اولـ دخی

میتک یا آتاسی قلسه اکر / آنه برلر ساقط اولور ای پدر

بوحنیفه آنه بیری نچه کان / جد ایله ساقط اولور دیدی تمان

دیر امامین ساقط اولمز ای همام / دادیله آنه برلر والسلام

داخ قرداش آنه بر اولسه اکر / ایکی کلا اولسون دیشی اولسون ای بشر

آنه آنه بر اولن قرداش تمام / ایکی کلا اولسه مسقط اولور ای همام

دخی آنه حالنی ایدم بیان / بل ثلث دخی یا سدس دخی نچه کان

میتک اوغلی وقیزی قلسه کر / اوغلنک یا اوغل قیزی ای پدر

یا قلورسه میتک قرداشلری / ایکی یا اکثر اوله بو لدشلری

بیرنه وجهیله اولورسه قرداشی / بل سدس الور اول آنه ایشی

قونسه اوغلن قزن میت اکر / کل مالک ثلثن الور دخی مکر

کر بر عورة فوت اولب قوسه ارن / یا ار اولسه عورتن قوسه دخی

میتک کر والدینی اولسه هم / ارله عورت السه سهمن ای امام

آنه سهمن اخذ ایدجک بر تمام / باقی مالک ثلثن النک دخی مدام

فی معرفة العصبات

بل نسبدن عصبه اولن بیمان / اولدر اوچ نوع اوزرینه بی گمان
بیرنکی نفسی عصبه در تمام / اولمیه انثی بیله بیلک مدام
درت نوع در نفس عصبه اولن / هر برن تفصیله بیلر بلن
اولی در جزء میت ای امم / اوغل در یا اوغل اوغلی بل اهم
ثانی سیدر اصل میت ای انام / یعنی آتا یا دده در بل تمام
ثالثی در آته جزئی بی گمان / یعنی قرداش یا خود اوغلی در همان
رابعی در جزء جد بل ای اخی / یعنی عم در یا انک اوغلی دخی
بو صنوفک هر برینک جزءلری / نا قدر اسفل اوله بل اندری
اصل کبی عصبه اولر مدام / لیک شرطی در مذکرلک تمام
هم قرابتده قوی اولنلر کرک / اول رسولک حکمی ظننوک کرک
ان اعیان بنی الام بل دخی / وارث اولر اولیدی علات اخی
یعنی آتا انا بر قرداش اولان / یا مذکر یا مؤنث بی گمان
آته بر قرداش اولندن ای جوان / اولدر اولی شبهه ایتمه هر زمان
آته آنه بر اولانک اوغلی هم / آته بر اوغلندن اولی در ای امم
میتک اعمامنک حکمی تمام / هم آتا اعمامنک بیلک ای انام

داخ دادن اولنلر اعمام هم / اولسه آته آنه بر اولی امم
ایلک عمی آته آنه بر همان / بیرنکی بر اوغل فلکده بی گمان
بیرنکی اولونه اوغل قلسه ای انام / مال اون بر قسم ایده لر بل تمام
هر برنه ویرلر بر سهم هم / اعتبار ابدانه اولیدی ای امم
عصباتک نوع ثانیسی اخی / دردینه هر برن بلسن دخی
غیریله عصبه اولر همان / نصف ثلثان انلرک سهمی عیان
میتک صلبی قزی در بری هم / یا خود اوغلنک قزی در ای امم
داخی قز قرداش اولن در بی گمان / آته آنه یا آته بر لر عیان
هر بری قرداشلریله ای انام / عصبه اولر بو لره تم الکلام
بر نسانک اولمسه فرضی اگر / قرداشیله عصبه اولمز مگر
قرداشی ویرمز عصوبت بل اکا / عمله عمة کبی دیرم سکا
عم اولر عصبه بیلک تمام / عمته یا نسه ویرمز اول مدام
عصباتک نوع ثالث اولیدی / بل نسادر هم نسا بیله اخی
عصبه ایتدی رسول محتشم / قیزله قز قرداش اولن کبی هم
صلبی قزی سهمی السه اگر / باقیسی قز قرداشه ویر ای پسر

في معرفة العصبة السببية

بل نسبدن عصبه اولدی بیان — کل سببدن اولنی دکله جوان
آدی مولی العتاقه بل انك — یعنی مملوکین اعتاق ایدنك
عصبه در معتقی بیلك عیان — اول رسولك حکمیدر بی کمان
نیتکم دیدی رسول محترم — الولاء لحمة در ای امم
معتقك کر معتقی فوت اولسه هم — عصبانی اولسه مولی نك بهم
عصبانی عصبه اولور اکا — یعنی معتق اولنه دیرم سکا
معتقك وارثلری اولسه نسا — بل مذکر وارثی هم قلسا
اول رسول الله ثنا یه ای انام — عصبه لق یوقدر دیدی دکله تمام
لیك نفسی معتقه اولسه اکر — با نسانك معتقی معتق یکر
عصبه اولورنسا اولنر اکا — عتقه جونکه نفسی سبب دیرم سکا
اول رسولك بو حدیثن ای انام — حفظ ایدرسك بیلسن حکمی تمام

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ليس للنساء من الولاء الا ما اعتقن او اعتق من اعتقن او كاتبن او كاتب من كاتبن او دبرن او دبر من دبرن او جر ولاء معتقهن او معتق معتقهن

دکله

دکله معتق فوت اولسه ای امم — معتقك قالسه اتاسی اوغلی هم
بوحنیفه هم محمد دیر عیان — بل ولالق کلیسی اوغلك همان
دیر ابی یوسف وهم العقد اخی — سدسنی ویرك اتایه سز دخی
باقیسی اوغلینه ویر اول همام — هم بر سنك وار دلیلی ای انام
آته بیرینه دده اولسه اکر — بل ولالق اوغلك اولور ای بشر
اولمدی داخل اتاکبی سکر

بر کشی ذی رحم محرم اولنی — صاتن السه مالك اولور بلدنی
معتق اولور لیك ولا ذی رحم — صاتن آلن وارد اولور ای امم
بر کشینك اوچ قزی اولسه اکر — اتلاری هم اسیر اولمش سکر
ویردی بو بیك قزا اوتز دینار هم — کیجسی ویردی یکرمی بل هم
اتلارین آلدلر صاتن عیان — الك دینار اولدی کلی بی کمان
میت اولسه اتا نسنه قوسه کر — مالنك ثلثان اوچ قیزه ذکر
باقیسی بو لك اتمك کرك — صاتن آلن قزلره ویرمك کرك
ویرلر اوچ خمسنی بو بیك قزه — کیجی قزه ایکی خمس دیرم سزه
مسئله تصحیح ترتیب دیر عیان — شرح کور تفصیلله اولدی بیان

في معرفة الحجب

نوع حجبك ایکی دربیلك ای عم / بیری نقصان بیریسی حرمان هم
سهم اکثردن اقله ویرسك اکر / حجب نقصان اوکه دیرلر ای بشر
نقصله محجوب اولن بش در تمام / زوج زوجه آنه دختر هم کمان
اولدر دخی اوغل قیزی اخی / آنه بر قز قردش اولدی هم دخی
نوع ثانی حجب حرمان اولدر هم / بوندر وارث اولدر قسمتن ای امم
قسم اول حجب اولنمزنی کمان / آلت کیشی در بولرهم ای جوان
آته آنه زوج زوجه در مدام / ابنك اوغلی قزی در هم تمام
قسم ثانی اولنی بل ای جوان / ایلك حالی وار انك دکله بیان
وقت اولر وارث اولرلر ای انام / وقت اولر محجوب اولرلر [illegible]
واسطه اولرسه برکیمسه اکر / میته اولشمغه بل ای بشر
واسطه قایم اولرسه بی کمان / حجب ایدر هنکی [illegible] بو دربیان
آتیله دار کیبی ای اخی / آنه حجب ایدر ددا بیی بل دخی
لیك آنه بر اولن قردش تمان / آنسی در واسطه اوکه عیان
حجب اولنمز انسیله اول تمام / وارث اولر ایکیسی بیله مدام

حال ثانی میته اقرب مدام / ابعدی حاجب اولر اول والدام
دکله وارث اولسه محروم ای انام / دیرایته حاجب اولمز اول مدام
آنسن قتل ایسه دکله برکشی / آنسی وار قاتلك بل بو ایشی
آنه مالندن آنانی قاتلك / سهم ربع اولدی ثمن المز بلك
لیکن اوغلی وارث المقلق حرام / آنسن حجب ایتدی قاتل تمام
اوچ کشی محروم اولدر بل ای غلام / بیر کافر بیر قاتل بیر قول
وارث اولن اولسه محجوب ای اخی / انتفاء حجب ایدر بل اول دخی
ایلك قرداشن قوسه میت اکر / یه ایکی قز قردشی قلدی مکر
میتك هم والدینی وار تمام / آتیله حجب اولر قردش مدام
میتك اتین بل قردشلری / بل ثلثدن سدسه الیمك اشلری

في معرفة مخارج الفروض

فرض اولنلر بل کتاب الله دیم / آلت اولدی دکله تفصیلن امم
ایکی نوع اولدی بو الکی ای امم / نوع اول نصف ربع و ثمن هم
نوع ثانی اولد ثلثان ای انام / هم ثلث دیم سدس در والسلام
هر بری تضعیف تنصیف بولله / بلمك استرسك شروحی کوره

مسئلەدە الت فرضك بر كر ... اولسە فعدى نيجە دربل اى بشر
يعنى صاحب فرض اولنر اولسە ... مخرج اولر مسئلە دربل اى كسن
فرضە مخرج بل اڭ دربى كمان ... اربعە ربعە اولر مخرج عيان
هم ثمانە اولدر ثمنك مخرجى ... دير ثلثە ثلثە مخرج بيلجى
اولد ثلثانە دخى مخرج تمام ... ستة سدسە مخرج اولر اى انام
بيلك نصفە مخرج اثنين اولدر هم ... بو اكيدر بو قرابە اى امم
مسئلەدە بو فرايضدن اكر ... ايكسى يا اوچ اولسە اى بشر
نوع واحددن اولرسە بل تمام ... هر عدد جزئينە مخرجدر عيان
داخ ضعفينە اولر مخرج تمام ... داخ ضعفك ضعفنە هم اى انام
بر مثالى ستة كبى در اجى ... جزء سدس اولدى انك دكلە دخى
ضعف سدسك بل ثلث دربى كمان ... اولد ثلثك ضعف ثلثان اى جوان
نصف بلسن نوع اولدن عيان ... نوع ثانيە قرنسە اولدى تمان
كلنە يا بعضنە خلط اولسە كر ... التدن دلر مسئلەسى اى بشر
نوع اولدن ربع خلط اولسە هم ... ثاندن كلە يا بعضنە اى امم
يا قرنسە بعضنە اول ثاننە ... مسئلە بيكلرم دردندن دلكسر

في معرفة العول

فرضە مخرج طر اولرسە بل اى عم ... ارتق اولسە مخرج ازره فرضهم
ديدلر اولن اربعە عول اى امم
كل مخرج اولدبيدى بى كمان ... عول اولنمز بيدك دردى عيان
ايلت اوچ درت هم سكز عول اولدى ... كيمسە بودردك مثالن بولمدى
اول بيدى مخرجلردر كە اوچى مدام ... عول اولرلر هر برن ديم تمام
الت مخرج اولسە عول اولر تمام ... اونە وارنجە بلك سز اى انام
مسئلەدە نصف ثلثان اولسە كر ... الت عول اولر بدييە اى بشر
مسئلەدە نصف ثلثان سدس اولا ... التنك عولى سكز اولسە نولا
مسئلەدە نصف ثلثان اولا ... هم ثلث اولسە طقوزە عول اولا
مسئلەدە نصف ثلثان اولسە هم ... هم ثلث داخى سدس بل اى امم
الت اونە عول اولنور بل اى امم
مخرج اون ايكى اولرسە اى انام ... عول اولر اول اون اوچە بل سن تمام
مسئلەدە ربع ثلثان اولسە كر ... هم سدس اولرسە دكلە اى بشر
اون ايكى اون اوچە عول اولر اكر

مسئله ده نصف ایله ربع اولسه گر / داخ اوچ اسداس اولورسه ای بشر

اون ایکی اون بشه عول اولور مدام / قلدیر عولی دخی دکله تمام

مسئله ده ربع ایله سدس اولسه هم / داخ ثلثان یوثلث وار ای امم

اون ایکی اون یدیه بیلک تمام / عول اولور غایة بودر تم الکلام

مخرجک اولسه یکرمی درت اگر / عول واحد اولور انجق ای پدر

آدی ده هم منبریه ای انام / اصلینی هم دکله دیبان تمام

منبرده چقدی علی حضرتلری / برکیشی ده بیدی علیه یا ولی

برکیشینک عورتی قلدی مگر / دخی اتی قلدی هم داخی پدر

ایکی قزی داخ اولسه ای همام / مسئله نک ویر جوابن سن تمام

بالبداهه دیدی منبرده علی / جمعه ده خطبه اوقرکن اول ولی

تسعه دن ویر عورتک ثمنن همان / مسئله یکرمی درتدن در عیان

ابن مسعودک ایشت قولن تمام / مسئله اولسه یکرمی درت مدام

عول اولور اوتز بره دیر اول همام / دکله دیباکوم مثالن ای انام

برکیشی اوغل قتل ایدی مگر / عورتن ترک ایده مقتول اولر ار

داخ آنه آنه بر قز قرداشن / هم اناسن قوسه میت دکله اشن

هم ایکی اوغلانن قوسه گر / مسئله یکرمی درتدن در مکر

ابن مسعود ایدر حاجب قاتلی / ویرد ثمنی عورته اول ای ولی

فی معرفة التماثل والتداخل والتوافق والتباین

گر تساوی اولسه اعداد ای انام / بیربیرینه ایشت دیرم تمام

بل تماثل در ادی هم ای کان / ایک بیله ایک گبی در همان

هم تداخل نیجه اولور ای اخی / دکله بل اعدادا چنده سن دخی

بل اقل اکثر اولان اعداده هم / ایده افنا طرح اولورسه بیل کم

ایک بیله التی گبی ای انام / اوچله طوقز گبی هم والسلام

کل تداخل صورتن دکله اخی / دیدیلر بر قاعده بل سن دخی

اکثر اعدادی اقله ای همام / قسمت ایتسک مستقیم اوله تمام

دکله بر نوع داخ وار در ای امم / گر اقله ضم اوله امثال هم

اول اقل اکثر اولن اعداد له / ایکیسی اوله برابر سن بله

بر دخی وار در بلی بل ای جوان / اول اقل جزء اوله اکثردن همان

اوچله طوقز گبی در ای انام / هم تداخل صورتی اولدی تمام

کل توافق اولن اعدادی اخی / نیجه اولور صورتن بل سن دخی

ایکی اعدادی ایدر عدّنی کمان برعدد ثالث انی دخی کلدی بیان
بل بکز بیله سکز کبی تمام بو ایکیسی عدّ ایدر درت ای جوان
بل سکزله هم یکرمی ای امم ربع اربعه موافق اولدی هم
زیرا عدّ ایدن عدد مخرج عیان وفق اولان جزء بلک ایتمک کمان
کل تباین صورتن دخی کله انام ایکی اعدادی معا اکله تمام
برعدد ثالث انی عدّ ایتمیه هم مثالن دخی بیچک کیم بلمیه
اونله طوقز کبی دخی بل مثال عدّ ایدر واحد انی ایتمک جدال
اون بر ایله الت کبی داخی هم عدّ ایدر واحد عددا اولمز نهم
بل توافقله تباین ای امام ایکی اعداد اوقتنده سن تمام
اکثرندن نقص ایدرلر بل انک اول اقل مقدارینی هم سن بلک
ایکی جانبدن برابر کمان تا توافق اوله حاصل اول زمان
متفق اولرسه واحدده اگر بل توافق دیمز اونده ای پسر
بل تباین دیدیلر بوکه تمام هم مثالن ایدلوم ساکا بیان
اوچله بش کبی داخی ای اخی بشدن اوچی نقص ایدر سک سن دخی
قلدی بشنک ایکیسی هم ای انام اوچدن ایکی کیدجک بیلک تمام

بیرله بش بل تباین در عیان چون توافق بر عدد اولدی ای جوان
کر عدده ایکی اعداد ای امم متفق اولسه بری بیرینه هم
بل توافق صورتی بو در تمام درتله التی کبی در ای خولن
التینک درتی کیدرمک کمان قلدی باقی ایکیسی دخی کله بیان
کیتسه درتدن ایکیسی هم ای انام ایکی ایکیه موافقدر تمام
نصفه مخرج در ایکی هم ای جوان بو توافق آدی نصفیه عیان
هم طقوزله التی کبی در مثال بل توافق صورتنده ایتمه قال
هم ثلثده بل توافق وار اخی بو توافق آدی ثلثیه دخی
زیرا التیسی طقوزک کیتسه هم اوچ قلور باقی بلک سز ای امم
التینک هم اوچ کیتسه ای اخی اوچ اوچه اولور موافق بل دخی
باقیسی بو وجهله ایله قیاس چونکه اصل اولدی معلوم ای اناس
کر توافق اولسه اوندن یوقری جزءله اولور دیرلر ای دین اری
نیتکم شرح اولنلرنی کمان ایندلر تفصیله آنی بیان

باب التصحیح

بل فرایض مسئله سنده مدام بیداصله احتیاج اولدی تمام

اوج در بین الرؤس والسهام … به توافق به تباین به استقام

درت در بین الرؤس اکلک تمام … آنلرا ذکر اولد بولر ای انام

دکله اوج اولکنک بیرن تمام … سهم راءس مستقیم اولد عیان

والدین قوس بر مثبت اکر … داخ درت قیزی قلرسا ای نتر

الندن در مسئله سی ای اخی … ایدلوم تفصیلنی بلسن دخی

والدینه مال مثبتدن تمان … ایلک سدسی ویرلر اوله عیان

باقی درت دی قزه ویرک تمام … کسر یوق سهم مستقیم اولدی مدام

اول اوجن ایکنجیسی بیلک انام … بر تربعه کسر اولا اخی تمام

لیک راسیله سهاملک اورتسی … بیر بیرینه موافق اولسی

اول رؤسک وفقنی ضرب ایت بیان … مسئله نک اصلنه بودر بیان

عولیسه عولنه ضرب ایت اخی … هم مثالن دیلوم بلسن دخی

آتسن هم آنسن قوسه بر ار … اون دخی صلبی قزی قلدی مکر

مسئله ده اولدسدسان ای جوان … هم دخی ثلثان وار دری کمان

الندن در مسئله سی ای اخی … والدینه ویر الکی سدسی دخی

سهم راسه مستقیم اولدی تمام … هر برنده ضربه حاجة یوق مدام

الثینک ثلثان درت اولدی عیان … ویرلوم اون قزلره دکله بیان

ویرجک اوننی قیزه دردی ای تمام … کسر اولور بین الرؤس والسهام

دردله اون اورتسده بی کمان … بل توافق نصفله اولدی عیان

نصفنی اخذ ایت رؤسک ای امم … مسئله نک اصلنه ضرب ایله هم

بیشنی ضرب ایت التیه هم ای انام … الکی اون اولدی اوتز والسلام

ظاهر اولدی بیره اوج نسنه تمام … مسئله مضروب مبلغ بل مدام

هرکیننک سهمی ضرب ایت اخی … یعنی مضروب اولنه بلسن دخی

ویرلر مبلغ اولندن بی کمان … سهمی هم وارثک بودر بیان

آننک وار التدن بیری تمان … بو بری ضرب ایت بشنه سن ای جوان

اوتزوک بیشن آتایه ویر مدام … جونک بردن ننه دوغرا ای انام

آننک هم التدن وار دربری … آته کبی ویر اکا ای بری

قیزلر اولت دردین ضرب ایت ای الفتی … التدن ذکری بلک سن اول دخی

در د ضرب ایت بشنه در کرسن عیان … بل یکرمی اولد قزلرک تمان

هر قزه ویرک اوتزدن ایکشر … مبلغک هم اولدی اوتز ای پسر

عادله نک صورتی اولدی بیان … عایله نک نیجه در بل ای جوان

مرأة فوت اولسه اری قلسه اکر / آتسنه هم آتسن قودی مکر

آلت قیزندن قوسه هم بلکه اولکشی / مسئله اون ایکدن دکله ای اخی

ربع اوجدر زوجنه ویر ای اخی / ایلت سدسن والدینه ویر دخی

اون ایکینک اولدی ثلثانی سکز / سهم ذوالسهم لکی اولدی آلت قز

اون بشی اولدی حقلری وارثلرک / اون ایکی اون بشه عول اولدی ای علیم

دخی جمله آته انه سهمی تمام / مستقیم اولدی بلکسیز ای امام

قزلرک سهمی ورا بسی ای اخی / نصیله اولدی موافق بل دخی

نصف رابسی قزلرک اوج اولدی هم / عول اولن اون بشه ضرب ایت ای امام

اوج فردر اون بشه فرق بش تمام / اولدی مبلغ اوجکز اون بش ای همام

بیرنج اوج سند بیان اولدی مکر / مسئله مضروب مبلغ ای بشر

آتنک هم سهمی سن ای اخی / اوجه ضرب ایت قمرح بودر بل دخی

ایککز اوج اولدی الی ای نام / فرق بشک ویر التسن اوکه تمام

آنایه آلته کیبی ویر مدام

اولدر و جک سهم اوج هم ای جوانلر / اوج اوجه ضرب ایدیجک نه کمان

اوجکز اوج اولر طقوز هم ای اخی / زوجنه ویرمک کرک آنی دخی

قزلرک

قزلرک سهمی سکزدر نی کمان / ضرب ایدیجک اوجه اول سهمی همان

اوج سکز اولر یکرمی درت عیان / ویرلر قزلره بش اولندن بی گمان

هر فریقه نادکر بلدوک تمام / فردر ذکر ایدکن دکله ای امام

هر فریقک سهم راسیته اخی / نسبت اولمق کرک بلسن دخی

آتنک سهمی ایکیدر راسی بر / ایلت بیرک ایک مثلی در ای پسر

اولدی مضروب بو در اوج هم ای امام / ایلت مثلن ویر انایه سن تمام

آلت مضروب ایکی کز مثل هم / آتیه ویر مبلغ اولندن ای صنم

آنه حالی آته کیبی در همان / بوکه دخی آلت ویرک بی گمان

زوجنه مضروب اوج مثلن تمام / طقوز اولر آتیه ویرک مدام

دکله قزلر حالنی بل ای بشر / بولرک سهمی سکزدر هم مکرر

هم رؤسی آلتدر بیلک ای امم / آلتنک وار در سکزده مثل هم

داخ ثلثی وار سکزده بی گمان / مثل مضروب داخ ثلثین همان

قزلره ویرمک کرکدر ای جوانلر / اصل ثانی اولدی الجمله بیان

اول اوچلن اوچنجسن دکله تمام / سهمله رابع او رتبه ده ای امام

بل توافق اولمیه هر کز عیان / هر بری اوله مباین بی گمان

اول رؤسك كلنى ضرب ايت اخى   مسئله نك اصلنه دكله دخى
مراء فوت اولسه ارين نرك انسه اكر   آنه بر قز قرداش قوبرين بكر
آلتدن دمسئله سى اى بشر   عول ايله بيدا اولر بل خبر
آلتنك هم نصف اوج در زوجنه   در دنى وبر نك كرك اخواتنه
مسئله عول اولدى بيديه عيان   زوجه سهمى سنتم اولدى همان
قزلروك سهمى بيان اى اناه   بيش ضرب ايله بديه سن تمام
بيدكز بيش اولدى اوتز بيش اخى   بره معلوم اولدى اوچ نسه دخى
مسئله مضروب مبلغ بى كان   ايك يول قلدك بر دكله بيان
زوجك اوچن بيشه ضرب ايله تمام   اوج بيشك اون بش اولهم اى انام
مبلغك اون بيشنى وير كا   دكله قز قرداشلرى دبيم سكا
سهم درت در اخواتك اى اخى   بيشه ضرب ايت اولسون عشرون دخى
اول يوكك تا بنجيسى بيلك عيان   نا ذكر هر فرده بيلك ددمان
زوجك اوچى واندلك اى كان   اوچ بروك اوج مثل دمى اى حولر
ويرلر مضروبك اوج مثلن تمام   زوجنه اول عددك بيلك اناه
اخوانك دردوار در اى اخى   درت بشك درت جمع اولر بل دخى

هر بر بنه اخوانك درت و برك   كلسى اولر بكرمى سن بلك
اول بدى اصلك اوچى اولدى بيان   دكله درددن ايد لوم بر بر عيان
اقلى ايكى فرقه اى بنا م   به دخى اكثرلرا سهمى مدام
كسر اولرسه دكله بل تمك كورك   هر بر بنى سا كله هم ديمك كرك
اولسه اعدادى رؤسك اى بشر   بيرنه بيرى تماثل اول اكر
فاعرع اعدادنك بيرن تمام   مسئله يا ضرب ولونه اى همام
مبتك آلتى قزى قلمش مكر   اوج دخى جدات اولسه معتبر
داغ اوج اعمام قلسه اى اخى   آلتدن در مسئله بلسن دخى
قزلروك ثلثان اولر حقى عيان   در دنلثان اولدا آلتينك همان
آلتله درت و تسنديح اى انام   بل توافق نصفله اولر روان
قزلروك را سنده اوجى اى ام   اولدى موقوفا يندك سن داغ هم
سدس بر در وير جك جدات هم   بر اوجه اولر مباين بل اى عم
كل راسى اوله موقوف اى اخى   يعنى جداتك راوسى اوج دخى
آلتدن بر قلدى كله اى جوان   وبر لوم اوج عمتيه بود بيان
بر اوجه اولدى مباين بل تمام   راس اعمام اولكر موقوف انام

بن داوس اوج یرده بو فوقنه بیان | بو فرقینک راسی اوچره در عیان

اوچله اوج هم متماثلدر اخی | بیرنک کلیس ضرب ایت سن دخی

مسئله نک اصلنه سن ای همام | چونکه فصح بودر دکله تمام

ضرب ایدیجک التیه اوچی روان | اوچکز التی اولور کرز دنی کمان

اولدی ظاهر بیرده اوچ نسنه عیان | مسئله مضروب مبلغ ای جوان

اولکسکدن و بر اوچین جداتهم | اوچ دخی اعمامه ویرک ای امم

اون ایکی باقی قلد نتمک کرک | التی قزه ایکسن ویرمک کرک

دکله ایکنجیسنی در دوکن تمام | بعض اعدادی ز اوسکر ای انام

کور تداخل بزله اولرسه اکر | اکثر اعداد اولیسن ای بشر

مسئله نک اصلنه و ویرک مان | نه اولرسه مبلغ اولدر ای جوان

بر کسی درت عورتن ترک اتسه کر | قوسه اوچ جداتنی اول ای پدر

اون ایکی سهمی اولسه تمام | مسئله اون ایکدن اولردی مدام

ربعنی درت عورته ویرک تمان | ربع اوچدر اون ایکینک بی کمان

اولدی اوچ درده متباین ای امام | درت زاوس بو فوقنه در بل سن ای همام

سدسی ایکی اون ایکینک ای اخی | ویرلوم جداته بز هم سن دخی

ایلک اوچه هم متباینلر تمام | اوچ دخی بو فوق الونه ای انام

اون ایکیدن قلدیلر بیل تمان | ویرلوم اعمامه کلن بیکمان

بید بیله اون ایکی هم ای بشر | بل متباین در نظر اولرسه کر

اون ایکی بو فوقنه اولدکینه هم | بعض اعمامک زاوسی ای امم

اولدی بو فوقات اوچ یرده تمام | او[illegible] وار در تداخل ای انام

اکثرن ضرب ایله اعدادک تمان | مسئله نک کلنه سن ای جوان

عادله حکمی بودر بیکمان | عولنه ویر عایل اولرسه روان

اکثری اون ایکی اولدی بل اهم | مسئله اون ایکدن در ای امم

اون ایکی اون ایکیه ضرب اولسه کر | یوز دخی قرق درت اولور مبلغ مکر

هر کیشینک بل اللی ناس وار | هر برنی مضروبه ضرب ایت سن ای یار

مبلغ اولندن آنی ویرمک کرک | قاعده چونکه بودر نتمک کرک

بل نسانک اوچ وار در ای انام | اوچ ضرب ایت اون ایکیه سن تمام

اولر اوچکز اون ایکی بل ای اخی | اوتز التی هم حساب ایت سن دخی

اوتز التی درت طقوز اولورمان | هر نسایه طقوز ویرک عیان

دکل جداتک ایکیسی وار تمام | اون ایکیه ایلک ضرب اولسه مدام

بلکیکری درت اولر اعداد ام — همبرینه بل سکز ویرله هم
دکلدر اوچنجیسی دردک عیان — گر موافق اولسه اعداد ای جوان
دفق اعداد آخرک کلیسنه هم — ضرب اولنمقلق صحیح اولدی ام
بوضرب بل حاصلینی ای انام — ثالثک وفقینه ضربات بش تمام
ثالثه مبلغ موافق اولسه گر — اولسه کلیسنه ضربات ای بشر
بوضرب بل مبلغینی ای جوان — رابعک وفقینه ضربات نخ کمان
گر موافق اولسه بو درت عدد — بل موافق اولسه دکلدر ثنه
رابعک کلیسنه ضربات ای انام — حاصل اولان مبلغی بو درت کلام
حکمی مبلغ نا اولرسه ای همام — مسئله نک اصلنه ضربات تمام
کل ضربک حاصلی هم ای جوان — مبلغ اولر بو قدر اولر بیان
برکیشی درت عورت قویدی مگر — اون سکز هم قزلری قلسه اگر
داخ اون بش جدهسی قلسه عیان — هم قلرسه التی اعمامی همان
مسئله ده ثمن بلنان اولدی هم — هم سدس وار داخ ما بقی ام
بل یکرمی درتدن اولر مسئله — وارثینه حصلرین ویرک هله
ثمن اوچ زوجات درت در ای انام — اولدی درت هم مباین در مدام

در درت مر موقوف اولدی دکل تمام

اولدی ثلثانی اون التی ایمام — ویر بناته اون سکزدر کل هم
اون سکزله اولدی اون التی عیان — نصف مخرجی موافقدر بی گمان
نصف راسی قزلرک هم ای اخی — اولدی طوقز اولدی موقوف اول دخی
سدس درت در ویرلوم جداتهم — رابع جدات ولدی اون بش ای امم
درد له اون بش مباین در تمام — طوقسن اون بشه داخ موقوف ای انام
باق برقلدی ویرک اعمامه هم — بیرله التی مباین وکلدر ای امم
آلت داخی اولدی موقوف ای همام — همبرنا تفصیل اله دکلدر تمام
اولدی موقوفات درت فرقه هم — درت التی هم طوقز اون بش بهم
درد له التی موافق در ای کس — نصف مخرجی اولنبه سوز کس
بوضرع بل مبلغی اون ایکی بس — اون ایکی طوقزه ضربات ای کبر
اون ایکیله بل طوقز اولدی دخی — ثلثه مخرجی موافق در اخی
ثلث اوچ در هم طوقزک بی گمان — اون ایکی در بیرنک کلی عیان
اوچ ضربات اون ایکیه ای انام — اوتز التی اولدی مبلغ والسلام
اوتز التی اون بشه هم ای جوان — ثلثه مخرجی موافقلر همان
بیرنک ثلثی بش اولدی ای امم — اوتز التی اولدی بیرشکده هم

بیرنك ثلثی بیش اولدی ای همم | اوتز آلتی اولدی بیرینك هم
بش ضرب ایله اوتز آلتیه سن | کلسی اولدی بلك یوز ساکسن
هم یکرمی درتدن اولدی مسئله | یوزله سکسان ضرب ایتسن هله
اولدی درت بیك داخ اجیوز ای انام | هم یکرمی داخی وار دربل تمام
بر معلوم اولدا اوچ نسنه همان | مسئله مضروب مبلغ ای جوان
جون یکرمی درتدن اولدی مسئله | اولدی مضروب یوز دخی سکسن هله
درت بیك اجیوز هم یکرمی ای اخی | اولدی مبلغ دکله بل هم سن دخی
ویرلر زوجاته بیش یوز قرق تمام | یعنی اوتز بیش فردنه ویرلر مدام
قزلرینه ویرلوم دکله سوزی | ایکی بیك سکسن دخی ساکز یوزی
مزداتینه بنا تك نی کمان | بو دخی التمش یدی یوز در بیان
بید یوز یکرم جداته تمام | قرق سکز درفردنه بل ای انام
یوزله سکسان اعماه ویرك | فردنه اوتز دکرم سز بلك
دکله در دخی اصولی ای جوان | ایدلوم دکلر سکساله بیانه
کرمبان اوله اعداد ای اخی | بعضینی بعضینه بل دخی
بیرینی بیرنه ضرب ایتمك کرك | حاصلینی تکله و زیو کرك

بوم ویکر

بو ضروبك مبلغینی ای انام | رابعك کلیسنه ضرب ایتسن تمام
حاصلینی بو ضروبك نی کمان | مسئله نك اصلنه ضرب ایت همان
برکیسی نوت اولدی دکله ای بشر | تودد ایکی عودتینی اول مکر
داخ التی جرح سن قوسه اکر | هم دخی اون قیز قلسه ای پدر
بید اعمامی دخی قلسه تمام | مسئله بیلکم درتدن در مدام
ثمن ثلثان سدس باقی دخی | اولدی بو مسئله نه بل ای اخی
ثمن اوچ در عودتی ایکی همان | اوچ اکیسه بل مباین در عیان

ایکی موقوف اوله بل سن ای جوان

سدس درتدر التی جداته دخی | نصفنه مخرجی موافق در اخی
اوله جداتك زوسنده همان | نصفی موقوف اوچ در نصفی عیان
دکله قزلر حالینی سن ای انام | ویرجك ثلثان بیلك سن تمام
اون ایکی در اونه ویرسك اکر | نصفی مخرجی موافق در مکر
بیش رؤسی قزلرك موقوف اوله | قلدی بر اعماه ویرسك نوله
بر مباین در بدیسه نی کمان | اوله موقوف بید داخی ای جوان
کل موقوفاتی درت فرق در | ایلك اوچ بیشنه ظهور دریا ندر

ایلک اوچه ضربلوجز ای انام ‏ ایلککز اوچ الته اولر والسلام

التینی دردوکز کل بیشه دخی ‏ التکز بیش اولر اوتز ای اخی

اوتزی بیدیه ضرب ایتسک اکر ‏ کلسی اولر ایکیوز اون مکرر

ایکیوز اونی دخی ضرب ایت تمام ‏ مسئله‌نک کلیسنه ای انام

هم بکری دردندن اولدی مسئله ‏ اولدی بیش بیک داخ قرق سنن بله

هر فریقک سهمنی سن ای جوان ‏ کیم اصل مسئله‌دن ویردک عیان

هر برن مضروبه ضرب ایت بی کمان ‏ تا اوله‌سه وارثک اولر بیان

اولدی ظاهر بیزه اوچ نسنه ام ‏ مسئله مضروب مبلغ بل اهم

بل بکری دردندن اولدی مسئله ‏ اولدی مضروب ایکیوز اون کن بله

مبلغ اون بیک داخ قرق اولدی تمام ‏ مسئله تصحیح بوددر ای کرام

ایلک عورته سهم اوچ در ای انام ‏ ضرب دیکل ایکیوز اونه مدام

التیوز اوتز اولر بل ای اخی ‏ التیوز اوتز ایدی فرده ویر دخی

الت جدانه ویرلدی دردی بیان ‏ اصل مسئله اولندن بی کمان

ایلک یوز اونه وز وجود دم ‏ بلسکز یوز قرق اولز اول ای امام

فرده یوز قرق دکرم ای انام ‏ دکله‌سز طالبی دیدم تمام

اون ایکی در قزلروک سهمی عیان ‏ اون ایکیسی ایکیوز قرقه عیان

ضرب دیجک نه اولر بلسک انام ‏ اوچ بیک ایکیوز داخ التمش دخی تمام

فرده اول قزلروک دکر مکر ‏ بیلک ایکیوز اوتز التی ای بشر

بیدا عمامه ویرلدی بر بیان ‏ اول بکری دردت اولندن عیان

بیر ضرب ایتسک ایکیوز اونه هم ‏ ایکیوز اون اولر انجق ای اهم

فرده اعمام اولانک ای جوان ‏ اوتزر ویرملک کرک بوددر بیان

فصل

هر فریقک سن نصیبن ای انام ‏ کر دلرسک بیلسن اوتی تمام

سهمنی سن هر فریقک ای اخی ‏ ایله مضروب اولنه ضرب هم دخی

بو ضربدن حاصل اولنی کمان ‏ هر فریقک سهم در بودر بیان

هر فریقک فرد وار در ای همام ‏ هر برینک وار نصیبی بل تمام

اول نصیبی راسنه فردک همان ‏ ایله قسمت هر برینه ای جوان

حاصلی ضرب ایله مضروب ای اخی ‏ نا که اولدی فرده ویرسن دخی

وجه آخر بر دخی وار در عیان ‏ اول فریقک بل روسنه همان

ایدرلر مضروب قسمت اول زمان ‏ خارج ضرب ایله حکمی سن ای جوان

بو صورتده حاصلی بل ای انام … هر احادك اول نصیبی در تمام

وجه لخت نسبته ایتمك در عیان … هر فریقك سهمنی را اسه روان

ویرلر هر فرده اول نسبتجه هم … تعیین اول مضروب اولنده ای امم

فصل في التخارج

سهم ایچون وارثك بیری اگر … صلح ایدوب برنسنه آلسه ای بشر

سهمنی تصحیح اولندن ای اخی … چیقرالر طرح ایدوب بل سن دخی

باقیی باقی قلن وارثلره … سهم مقداری ویرالر انلره

بر خاتون فوت اولسه زوج قوسه گر … آنسین هم عمسین قودی مگر

زوج ایدر اول خاتونه ای انام … مهری ایچون بوری خلیم اوگه تمام

صلح ایدالوم بوری ایچون بی گمان … خاتونك متروکاتنده عیان

نیجه اولور باقی متروکات اخی … اوج بلك ایتمك گرك بل سن دخی

ایك سهمنی آنسنه ویر اکا … سهم واحد عمسینك دیرم سکا

في معرفة الرد

رد بیلك ضد در عولك تمام … قلمسه هم عصبه دکلك مدام

کینه صاحب فرضه سهمنجه همان … ویرلر تکرار اشیدکنی گمان

لیك زوجینه اولنمز رد اخی … قول عامه بودر بل سن دخی

ثابت اوغلی بلك زید ای انام … ویرد بیت المالك فضلی اول امام

شافعی مالك بو زیدك قولنی … مذهب ایدندی اشیت بل ای بنی

درت قسم در رد مسایلی تمام … هر برینك تفصیلن دکله انام

قسم اول نیجه در دکله اخی … من یرد اوله بر جنس بل دخی

اولمیه من لا یرد هم عیان … مسئله رؤسندن اولر اول زمان

ایك قیزن قوسه بر میت اگر … مسئله سی اولدر اوجدن ای بشر

ایك قیزه چون مساوی ویردلر … قلدی بر باقی اشیت بل نیدلر

رد ایدرلر ایکیسنه بیری تمام … مسئله سی ایکیدن ایدکر انام

قسم ثانی اولدی دکله اخی … من یرد ایکی جنس اولسه دخی

اولمیه من لا یرد هم عیان … مسئله اولر سهامندن همان

بر کیشی فوت اولسه ترك ایتسه اگر … آنه بر قیز قرداشن بل ای بشر

داخ ایکی جده سن قوسه تمام … مسئله ده اولدر سدسان ای انام

الیدن در مسئله سی بی گمان … سدس بر در اخته ویرگل همان

جده تینه ویرلر بر سدس هم … باقی درت قلدی بلك سن ای امم

چونکه بلدوک مسئله ردیه پس — اولمدی من لا یرد هم ای کس
مسئله اولور سهامندن ای اخی — هم سهامی ایت دربلسن دخی
ایکمدن ایت مسئله سن ای جوان — اختصار اولنده سون انمکه کان
قسم ثالث اولدی دکله تمام — دیلوم تفصیله بیلک ای انام
من یرد اولسه برجنس ای اخی — اولسه هم من لا یرد بل دخی
مسئله سن بولورک سزی کان — ایت مسئله ایدوک دکله بیان
مسئله من لا یرد ونک اوله — فرضنه مخرج اوله انی سن بوله
مسئله سن تک اقل مخرجه هم — من یرد و کا ایت رؤسندن انم
برختون فوت اولسه دکله ای بشر — زوج قلسه اوج قزی هم بل خبر
مسئله دردن اولور سلث تمام — ربع بردر زوجنه ویرک مدام
اوجی اوج قزنه ویرسک اگر — مستقیم اولدی سهامی ای بشر
مستقیم اولمزسه ضرب ایت ای اخی — وفق راسی باقیه هم سن دخی
گر موافق اولسه دکله نیدلر — فرضه مخرج اولنه ضرب ایدلر
یمن زوجک فرضنک مخرجنه — ضرب دالر باقیی دکله نه
فوت اولن عورة اگر قوسه ارث — الت قزنه قوسه هم بل هم برث

باقی راسنه گر موافق اولمسه — کل راسی مخرجه ضرب ولدسه
یمن زوجک سهمنه مخرج تمام — اولسه مضروب اول راسی ای انام
قودی زوجن برختون کیسنه گر — داخ قلسه بش قزی هم ای پدر
بوضورتک حاصلی عشرون اوله — هر برینه سهم اوندن قسم اوله
قسم رابع ردوک اقسامنه هم — مسئله دار و عورة و اربعهم
من یرد ایله جنس اولدیکه گر — نیجه مسئله سی بل ای پدر
سهمی من لا یرد السه گر — باقیی سن ایله قسمت ای بشر
من یرد مسئله سینه تمام — صورتن دکله دیلوم ای انام
زوج فوت اولدی قزی عورت بیله — داخ درت جداتنی قودی اوله
الت سهم اولادی اتی قلسه گر — دکله بل مسئله سن ای بشر
مستقیم اولمزسه باقی ای اخی — من یرد مسئله سینه دخی
من یرد مسئله سن ای جوان — ایله ضرب اول مسئله یی کان
مبلغ اولن ایت فرقه یه بیان — مخرج اولور فرضلرینه انی اول زمان
برکشی درت عورتن قودی گر — هم طقز قزن قوسه بیلک اول ار
الت سهم جداتنی قوسه تمام — مسئله تصحیحنی دکله ای انام

صنفکیم منلا یرده اولنك — سهمنی ضرب ایلکلز دیرم آنك
من یرد مسئله سیندن عیان — من یرد سهمنی هم نه کمان
ایلکل ضرب آنی دخی دکله بیان — فرضنه مخرج اوله اول زمان
کسر اولورسه بعض افراده اکر — تعددکا اوزره ایله تصحیح ای بشر

فی معرفة مقاسمة الجد

بوبکر حضرتلری اصحاب هم — دیر بنو الاعیان ایله علات ام
یعنی آنه انه بر قرداش تمام — داخ آته بر اولنلر ای همام
جدله ساقط اولورلر ای انام — مذهبنا بدندی بونی اعظم امام
ابن مسعود هم علی حضرتلری — ساقط اولمز دیدی اول دینن ارلری
بل امام شافعی مالك دخی — اندلر مذهب بو قولی ای اخی
داده افضل اولانی کان — اولدی لازم ویرمسی دکله بیان
کر مقاسمه اوله افضل بدایم — داده انلك کرك اولنی تمام
دادسن هم قزدین قوسه برابر — مالنی نصفان ایدب اوله اشلر
ثلث مال افضل اولورسه جده کر — بل ثلث ویرمك کرك د ای بشر
دادسن ترك ایلسه میت اکر — هم بنی الاعیانی اوج قوندکر

ثلث مالك اولی داده نی کان — اولدی بو صورتده افضل ای جوانلر
ذوسهم وارثلر اولسه بیله کر — اوچ امورك بر اولور معتبر
کر مقاسمه اوله افضل همان — عورت اولدی زوجینی قودی عیان
قرداشن هم دادسن قودی مکر — بل مقاسمه خیرلو ای بشر
کر اولورسه ثلث مابقی اخی — داده افضل انی ویرسن دخی
جده جدتسن قودی بر اکر — ایلت ار قرداشلرندن قوسه کر
داخ بر قز قرداشن قوسه همان — ثلث مابقی ویرك جدده عیان
کر سدس اولورسه اخیر ای انام — دادسن قودی مکر میت بنام
داخ جده تسعنی قوسه اکر — هم قزن هم ایلت قرداشن اولار
ویر جمیعك سدسنی دادایهم — بل خیرلو جونك بودر ای امام
دکله بل زید بن ثابتدن ای اخی — نیجه حکم ایدر د داده اول دخی
دیر بنی الاعیان ایله علات اکر — داده ایله مسئله جمع اولسه کر
هم برین مسقط اولور جدی کمان — لیك اکثیریده ثابت همان
عورت اولسه فکسه آریی ای اخی — هم اناسی هم داسی بل دخی
داخ آته آنه بر قزن قرداشی — یا اتا بر قلسه اکن بل اشی

جدا اولن سهمین ضم ایده همان   سهمنه قرق درت دکله بیان

مثل حظ الانثیین ایکیسی هم   اولسلر مالی بیلک ای امم

ایلدن در مسئله هم ای انام   طوقزه عول اولنر تم الکلام

اکدریه دیمک وجهی عیان   اولد واقع بابی اکدرده همان

بر خاتون کبیسی بو مسئله هم   آنکیچون اکدریه دیرا امم

فی معرفة المناسخة

بر کشی فوت اولسه مالن ای انام   ایتمدن قسمت دخی دکله تمام

فوت اولرسه کیمسه بر وارث اخی   هر بری داخ کیمسه بر دخی

اولمدن هر بر قسمتی کمان   بل مناسخه دیر بوکه عیان

کر مثالن صورر ایسک ای انام   عورتی فوت اولدی زوجی وارثلری

بر قزی هم آنسی وار در همان   فوت اولرسه زوجه بل ای اخوان

عورتن هم ابوینی قودی کر   صکره فوت اولسه قزی ای بشر

ایکی اوغلی بر قزین ترک ایلدی   جده سی فوت سه دکله سویلدی

صکره بو جده دخی فوت اولسه کر   زوجین ایکی قردشن قودی مکر

هر بریسی اولدی قسمت تمام   نیجه اولور مسئله بل ای انام

تصحیح بودر فوت اولن اوله همان   وارثینه اوله قسمت اول زمان

صکره ثانی صکره ثالث ای اخی   هر بری قسمت اوله بل سن دخی

کر زیاده بلمک استرسک عیان   بل فرایض اوقی بله بدایه کبان

فصل فی معرفة ذوی الارحام

بل ذوی الارحام اولنلر ای انام   میته یاقین خسیم در اول تمام

لیک ذی سهم اولمیلر نی کمان   اونلره یوقدر عصوبت هر زمان

اول رسول عامة لاصحابهم   دیر ذوی الارحام اولن وارثلرم

مالکی هم شافعی دیرلر اخی   وارث اولمز بل ذوی الارحام دخی

ویرر بیت المالة اونلرنی کمان   صاحب الفرض عصبه یوق ایکن عیان

بل ذوی الارحامک اصنافی تمام   اولدر درت صنف ایدلوم تفصیلنام

صنف اول میته منسوب اوله   قیز کی اولادی کبی اولسه نوله

میتک اوغلی بناتینک دخی   اولد اولادی ذوی الارحام اخی

صنف ثانی میته بل ای امم   اوله واصل صنف اول کبی هم

مثل در اجداد ساقطلر تمام   داخی جدات اولسلر ساقط مدام

صنف ثالث والدینیه عیان   واصل اوله میتک ایکن کمان

اخواتك اخوتك اولادهم … هم انا بن قرداشك اوغلی ام
صنف رابع جد تجنیه ممان … اوله واصل میتك اولنی کمان
مثل دی عمات اعمام ای انام … کر انلری اولسلر بولر تمام
داخ طای طایزه کبی اسم … صنف رابعدن دخی بولردی هم
بعضلر دیر صنف ثانی ای انام … میته اقرب اودخی بیلك تمام
بعضلر دیرا اقرب اولن ای اخی … صنف اول اوله بیلك سن دخی

فصل فی الصنف الاول

میته اقرب اولن میراثه هم … اوله اولی ابعددن ای امم
میتك قیزی قیزی وارث تمام … اوغلنك قیزی قیزی محجوبه تمام
کر مساوی اولسه بولر ای جوان … وارثك اولادی وارث دخی همان
اوغلنك قیزی قیزی اولی مدام … قیزنك قیزینك اوغلندن تمام
دکله ذو الارحام اولن جمله اخی … کر مساوی اولسلر دکله دخی
وارثك اولادی اولمزسه اکر … یا اوله اولاد وارث ای بشر
دیر ابی یوسف فروع ابدانه بك … اوله اولی وارث اونلر دخی دکل
کر انوثتده ذکورتده عیان … مختلفدر اولسلر بو دخی بیان

دیر محمد قد عنك ابدانهم … کر اصولی بر اولرسه بل ای عم
یعنی اولرسه مذکر کل هم … بو یوسف کبی دیدی بل ای انم
کر صفتده مختلف اولسه ای یار … دیر محمد اصله اولر اعتبار
اول اصولك سهمی فرعه همان … اول محمد ویردی سزا ایلك کمان
میتك قیزینك اوغلی قلسه کر … داخ قیزی قیز قلسه ای بشر
اثنانی معتبر ابدان اوله … مثل حظ الانثیین اوله نوله
قیزنك قالرسه اوغلنك قزی … هم قزی قیزینك اوغلی بل سزی
مال قسم ایتدی ابی یوسف تمام … بل فروعك اورتسنده اول کلام
اعتبار ابدانه ایتدی نی کما … مثل حظ الانثیین بودخی بیان
دیر محمد قسم اوله مال ای اخی … بل اصولك اورتسنده سن دخی
یعنی بطن ثانیده اوچ قسم ایدر … کالك اول ثلثانی ای معتبر
قیزنك اوغلی قیزینه ویره اول … آنسینك سهمی بل ای اعون
ثلثنی کالك ویره زید اوله تمام … قیزنك قیزینك اوغلنه تمام
آنسینك سهمدر اول ای اخی … دکلك بو صورتی بل سن دخی
قیزلرك اولادینك بطنی اکر … مختلف اولسه بری بیرینه کر

مَالِ اوّل بطنه قسم ایت ای انام　　چونکه اصولی مختلف اولدی تمام

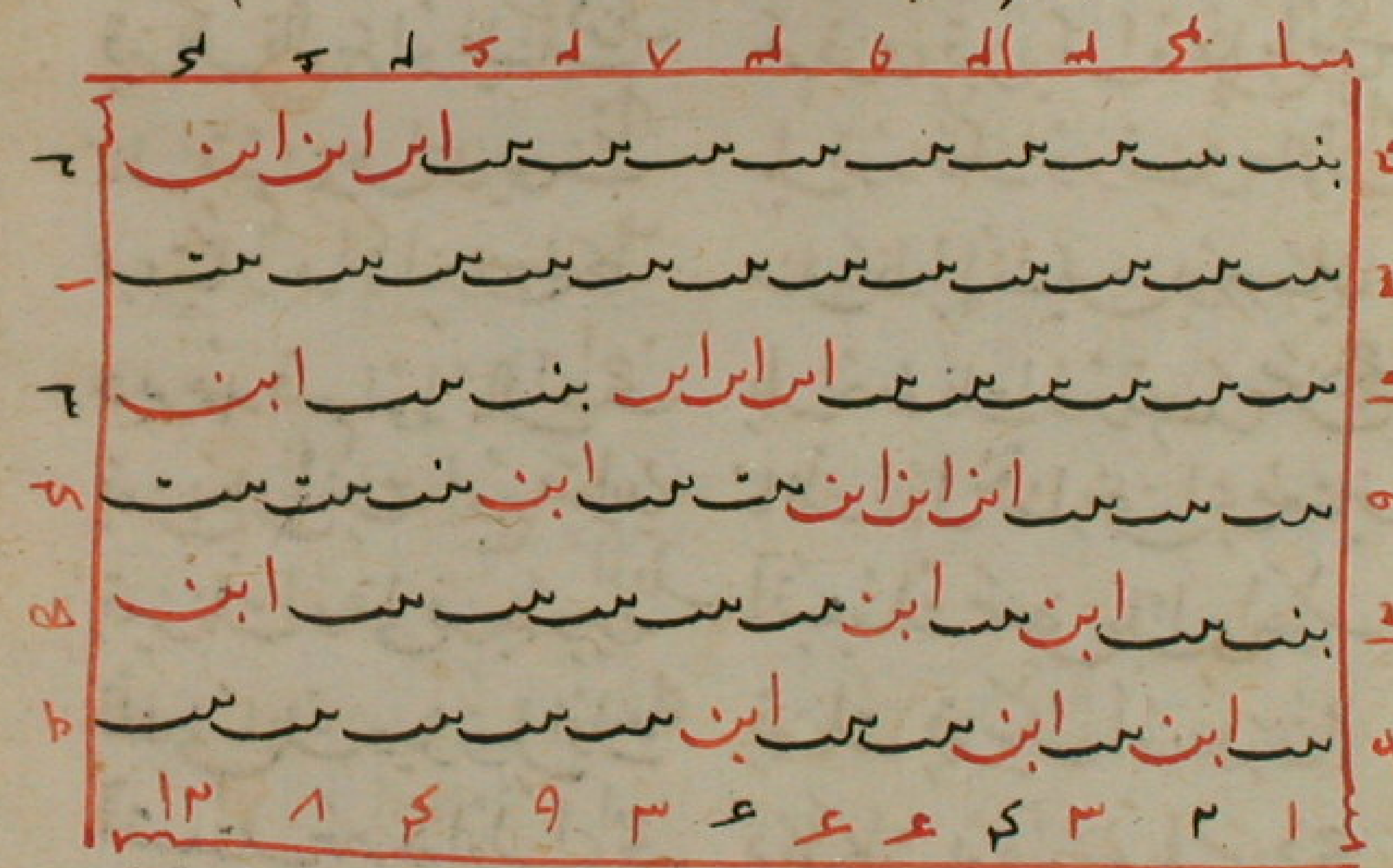
چونکه قسمه اولنه مال ای جوان　　بطن اوّل اوزره بسنده نه کمان

بل مذکرله مؤنث اولنی　　ایلت بونلره ایلکیلک سزانی

اول مذکر سهمنی جمع ایت تمام　　بطن اعلاده اوله معصوم انام

هم مؤنث سهمنی سن ای اخی　　قسمه ایله بطن اعلاده دخی

صورتی بودر بزلدی نه کمان　　عون سندن ایسترم یا مستعان

دیر محمد وقف قسمتده عیان　　معتبر اولان صفتدر دینکان

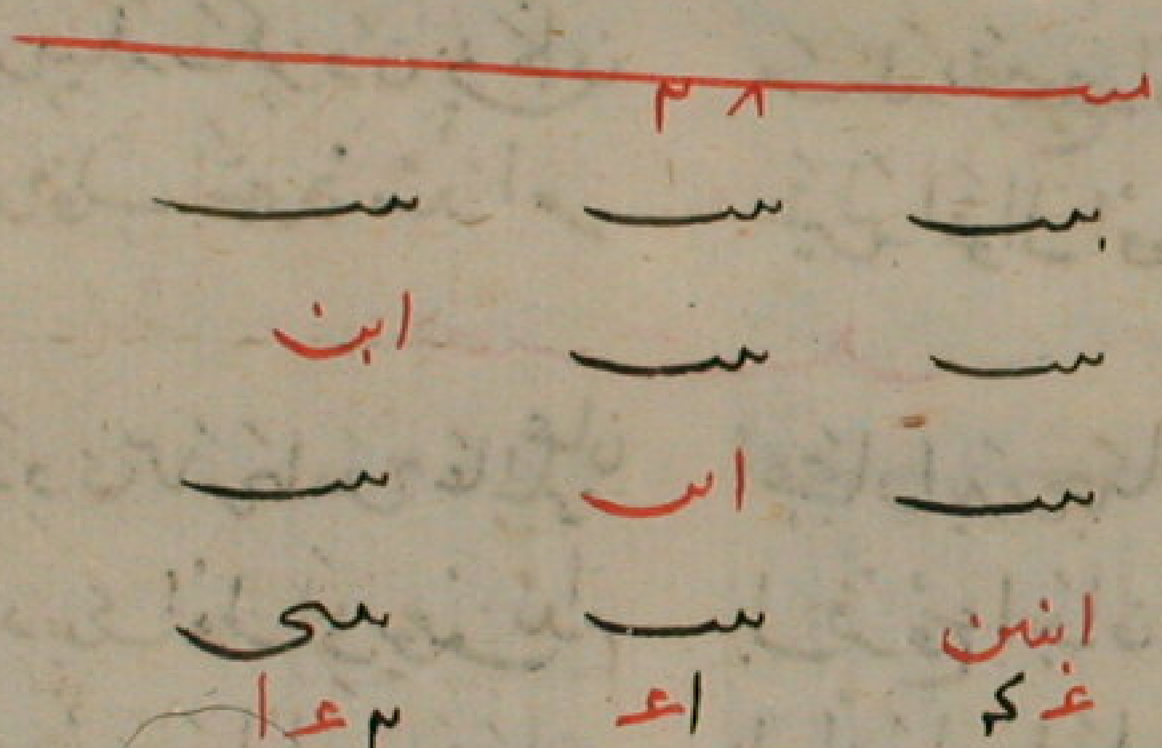
بل عدد در معتبر فرعنده هم　　صورتی بودر بزلدی ای اُمم

ایکی اوغلی قیزینک قیزی قزن　　ترک ایدرسه میت اولن بلسزن

داخ قیزی قیزنک اوغلی قزی　　فلسه نیجه قسم اولردکله سزی

داخ قیزی اوغلنک قیزی اکر　　ترک ایدرسه ایکی اوغلن ای بشر

صورتی بودر بزلدی معتبر

اول ابی یوسف فروعه ای انام　　مالی بیدی قسم ایدردکله تمام

اعتبار ابدانه ایتدی اول همان　　دیر محمد بطن ثانیده عیان

بیدا اسباعه ایدلوم مالی اخی　　بل فروع اعدادی اوزره سن دخی

ویرلوم اسباعنک دردینی تمام　　قیزنک ایکی قزینه ای انام

داد لرینک نصیبی در مدام

ویرلوم آسبا عنك اوچن دخی   ایلك قیزه چون نصیبی اخی
بطن ثالثده اکی اولاده هم   ایدلوم انصاف انی دکله انم
قیزنك قیزی که اوغلی قیزده   آتسینه هم نصیب اولن اوده
نصیبنی هم ویرلوم دکله ام   قیز قیزینك اکی اوغلینه هم
اول اناسینك نصیبی ده تمام   مسئله نك دکله تصحیحن انام
بل بکر بیله سکزدن بی کمان   مسئله تصحیح اولندی اول زمان
بو محمد قولی اسمده مدام   غیرلر اقوال اوزره والسلام

فصل

بل ذوی الارحامده عالمکر عیان   اعتبار ایدر جهاتی بی کمان
لیك دیدی اول ابی یوسف مدام   بل فروع ابدان مقبول ای انام
دیر محمد معتبر اولن تمام   بل اصول ابدانده دکله تمام
قیز قیزینك اکی قیزن اکر   ترك ایدرسه میت اولن ای بشر
اول اکی قز قیز اوغلینك تمام   قیزلری اولدی مکرکم ای جوان
کیمه قیزی قیز اوغلی ده مکر   صورتینی یازلوم بل ای پدر

ابن
بنت
ابن
۲۲

مال

مال انلادی ابو یوسف سکز   درت قیزی بر اوغل قلدی دیر اولار
ویردی ثلثانی اکی قیزه تمام   ثلثنی ویر اوغلنه هم ای انام
دیر محمد مال قسم ایدرکن انام   ایکیسینك اورتسنده سز تمام
بل یکرمی هم سکز سهم ایلدی   ایکی قیزی اونکیله طویلدی
آلتمش سیجون ویرد اونی الی اخی   آتسیجون ویرد الی بل ده خی
آلتی سهمنی اوغلنه ویردی تمام   اعتبار اولن اصله ایدی بی کمان

فصل فی الصنف الثانی

میته اقرب اولن اولی تمام   هم جهتدن دکله بلسن ای امام
کلسی اولسه مساوی ای جوان   وارثه مدلی اولن اولی عیان
بعض عالمه مذهبی بوده اخی   بعضلر ایدی مساوی بل دخی
هر برینك مدلی اولسه تعین   مدلی اولنلر وارثه ای متقین
یا اولر کلیسی مدلی ای انام   وارثی بر اولسه یوقه کلام
بر صفتده اولسه کلیسی مرام   اعتبارا بدانه اولر ای انام
مختلف اولسه صفتده هر بری   اولسه قسمة بطن اولده بری
کر قرابة مختلف اولسه تمان   آنه قرابتنه ویرك ثلثان عیان

آنه قرینه ثلث ویرلر انام — قسمت اولونه برابر بل تمام

فصل في الصنف الثالث

صنف ثالث حکمنه دکله بیان — صنف اول کبی اولدی اولی مکان

میته اقرب بونجه در عیان — زیره اقوی در قرابت روان

کر مساوی اولسلر دکله اخی — عصبه اولادی اولی بل دخی

قرداش اوغلینک قزی قلسه اکر — داخ اخنک قزینک اوغلی ذکر

قرداش اوغلینک قزی اولی اکر — میتک مالی اونک اولر بذر

آنه بر اولسه قرداشلر اکر — مال منقسم ایدلر بل ای بشر

مثل حظ الانثیین ویرک تمان — بو یوسف حکمی بودر ایتمک کمان

اعتبار ابدانه ایدر اول عیان

بل محمد اعتبار اصلده ایدر — مال اول اصنافه ایدر بابس نذر

کر قرابتده مساوی اولسه هم — عصبه نک اولسه دخی اهم

یا عصبات اوله اولادی اخی — کلیسی اولی اقربک بل سن دخی

یا اوله بعضیسی اولی ذکر تمام — عصبات نک بعضیدر فرضک مدام

بو یوسف دیر اولدی اقوی معتبر — دیر محمد مال قسم ایت ای بشر

اخوته ثم اخواته ای پدر — اول فروع علی عددی در معتبر

ثم اصولک بل جهاتی ای انام — معتبر اولدی بلک سز والسلام

بر قرابته قسم اولن مالی دخی — فرعنه قسم ایلکل سن ای اخی

بر کیشی قرداشلرینک بی کمان — ترک ایدرسه اوچ قزن دکله بیان

داخ قز قرداشلرینک ای جوان — اوچ قزن قوتر تفرقه برله عیان

قسم ایدر مالی ابو یوسف تمام — بل بنی الاعیان فروعینه مدام

ثم بنی العلات فروعینه دخی — ثم بنی الاخیاف فروعینه اخی

مثل حظ الانثیین ویردی امام — درت ربع ایتدی اشنت بل سنده ثم

اعتبار ابدانه ایتدی اول همام — کل محمد قولنی بیلک ای انام

ثلث مالی اتدی قسمت اول عیان — بل بنی الاخیاف اولاده بی کمان

ویردی باقی مالی اول ثم ای امام — بل بنی الاعیان اولاده کورم غم

فصل في الصنف الرابع

منفرد اولسه بریسی ای اخی — صنف رابع اولنک بل سن دخی

کل ماله مستحق اولر تمام — چون نزاع ایدر کیشی بو قدر مدام

مجتمع اولسه قریب اولر تمان — اخذ ایدرلر مالی اونلر اول زمان

مثل در عماتله خالات امم — هم بلك اخوال اولنلر در اهم
بلغز ابتدا قوى اولن اخى — اولدا اولى دكلدر تفصيلى دخى
آته آنه برا اولن اقوى عيان — آته برا اولن كنيدن انمز زمان
آته برا اولى آنه بردن دخى — كر مذكر يه مؤنث اى اخى
كر مذكر له مؤنث خلط اوله — مثل حظ الانثيين اولسه نوله
آته بر عمى يله عمه مثال — خالسيله خالته هم ايمه قال
آته آنه برا اولورلرسه اكر — يا آنه بر يا ابرشاته اى بشر
مختلف اولسه قرابه خيرى — قوة اولمز معتبر دكلدر سزى
عمه كيم آته آنه بر اوله — يا آنه بر خالته اولسه نوله
داخ خاله آته آنه بر تمام — داخ عمه آنه برا اولسه مدام
مالنك ثلثانى سز اى اخى — آنه برا اولنلرا ويرسن دخى
آتسينك اول نصيبى در عيان — ثلث آنه برا اولانك در عيان
اول نصيبى در اناسينك ام — هر فريقه قسم اولنور بل دكلدهم
فرعنه تقسيم اولونه اى انام — بعض كلده اعتبار اولندى تمام
صنف رابع اولنك اولادهم — صنف اول كبى اولدى اى ام

فصل

فصل في الخنثى

مشكل اولسه دكلدر خنثى اكر — وير نصيبينك اقلن اى بشر
بو حنيفه حضرتينك مذهبى — ذكر اولندر دكلدر بلسن اى اخى
مثبت قلسه برا وعلى بر قزى — بر دخى خنثى قلورسه بلسزى
قز نصيبين وير خنثايه هم — بل بو قوله وير فتوى ام
يا بكز كر قلسه خنثى اى اخى — هم مذكر اولسه اول دكلدر دخى
مستحق اولور جميع ماله اول — اولسه انثى نصف مال اوكر اغول

فصل في الحمل

حملك اكثر مدتن ديدى امام — ايكى يل اولور كرك بلك تمام
شافعى درت يله حكم اتدى عيان — ديدى زهرى يدى يل اولور عيان
بل اقلى الى آى در اى انام — اختلاف اولمدى بونده تمام
ترك ايدرسه حمل بر ميت اكر — بو حنيفه دن روايه اى بشر
بر روايه ديدى درت اوغلن كبى — بر روايه ديدى درت قز اى اخى
ديدى محمد بل نصيبى اى انام — قوه اوج اوغلن نصيبى والدوم
ديدى ابى يوسف بر اوغلن كبى هم — قويلر اوكه نصيبين اى ام

میتک حامل قلسه عورتی   کرده ولد کالرسه دکله حکمنی
مدتک هم اکثرینی اولسه اول   یا اولورسه کره اقلینی اغول
عدتینک انقضاسینه تمام   اتمسه اقراری عدة مدام
بل نسب ثابت اولور ایمک کمان   وارث اولور داخ معروفی اخوز
مدتک هم اکثرینی دوغسه کر   وارث اولمز اولوب ولدیله ای بشر
میتک عنیدن اولسه حمل اکر   اکثر ایچره یا اقلنی دوغسه کر
اکثر ایچره دوغسه وارث در تمام   بل اقلنی وارث اولمز ای انام
کره اقل جیقسه ولددن بی کمان   فوت اولسه وارث اولمز اوی عیان
اکثری جیقسه ولددن ای اخی   اولسه میت وارث اولور دخی
مستقیم اولسه ولد جیقسه اکر   معتبر صدری اولور بل ای بشر
جیقسه منکوسا ولد بیلک عیان   سره اولدی معتبر ایمک کمان

فی معرفة المفقود

کندن مالنده بلک مفقود اخی   موت اولمز دیر درجون اوزکه دخی
مالنی موقوف ایدرلر هم انک   موتی معلوم اولمدیجون سنز بلکه
قلمیه اقران هم اونک عیان   بو روایة در اصح ایمک کمان

بو عزیکرمی بیل تمام اولسه اکر   آنسندن دوغلی اولمز ای بشر
موتنه حکم ایدر اعظم امام   دیر محمد اوله یوز بیل تمام
دیر یوسف اوله یوز بش بیل اخی   آنسندن دوغلی بیل سن دخی
بعضلر دیر اوله طقسان بیل همان   بعضلر دیر اجتهاد اوله عیان
غیرلر حقنده موقوف اوله اول   موتندن سهمی آلمز اغول
نیتکم حملک اولور موقوف انام   اولمیه اول کمسنه وارث تمام
مدتی جونکم تمام اوله بلک   موتنه حکم ایتسلر حاضر انک
وارثینه ویررلر مالینی آن   فوت اوله ویرمیلر نی کمان
غیردن موقوف اولان مالی تمام   اول زماننده وارثه ویرک مدام
یعنی مفقود اولدیغی وقتده اکر   موتی وارثلری وار ایدیکر
مال موقوفی ویرک سز ای انام   وارث اولسه وقت فوتنده تمام
دکله مفقودک سابیلن اخی   ایلک کره تصحیح اولور بل اول دخی
بل حیاتی اعتبارینه عیان   اوله تصحیح اولوری کمان
صکره موتی اعتبارینه ایمه   بر دخی تصحیح اولور بل ای امم
باق اعملین بیلک ای جوان   اوله حملک حکم کبی هر زمان

في معرفة المرتد

دكله مرتد فوت اولرسه اي اخي — يا اني قتل ايتسلر يا سنز دخي
اولدا اسلامنده نه كسبي انك — مسلم اولن وارثيجون سنز بلك
حالت ردتده اولن كسبي تمام — بو حنيفه حضرتي دير اي انام
اولدي بيت المال اولن وارث اوكا — اوليلمايين آله وارث دير سكا
شافعي دير ايكي حالنده دخي — وارث اولر اوله بيت المال اخي
دار حربه اولسه ملحق اول اكر — كسب ايدرسه انده هم اولر اي بشر
اثنانى في اولر كسبي تمام — اولدكا سبب دار حربه جدا مدام
اولسه مرتده اكر عورة عيان — وارثي مسلمه ويرك همان
وارث اولمز كيمسنه مرتد اخي — مسلمه هم مثل مرتده دخي
ليك اهل ناحيه مرتد اوله — وارث اولسه بربرينه اوكا

في معرفة الاسير

دار حربده بزكيني اولسه اسير — مسلم اولوب طورسه دينده امير
حكم مسلملر كبي در اي اخي — موت اولر وارث اولر اوخي
كر مغاير اولسه دينده نا عيان — حكم مرتد كبي در يوقدر كمان

ردته دامي حيا اي جوان — اولمسه معلوم ايشيدك سز بيان
حكم مفقود كبي اولدي كمان — جون اثر ظاهر دكلدر اول زمان

في معرفة الغرقى والحرقى

بر دامعه كره هلاك اولسه تمام — غرق اولوب يا يانسه اوده اي انام
اوله فوت اولني كيمسه دخي — بلمسه نيجه اولربلن اي اخي
ديدي علما بلك سز في كمان — فوت مع اولمش كبي در اي جوان
دير اولن وارثينه اي انام — هر برينك مالني ويرك تمام
بعض بيت بعضينه اي امم — وارث اولمز اولدر ديدي بعضهم

يسر الحمد لله بو كتاب — اولدهم والله اعلم بالصواب
فاض تاريخي احندن اي انام — هم تسع بلاول آينده تمام

ه

آخرتده شاه روحي يا آله — اوله سوله قل رفيق اي پادشاه
زير اسلامه عماد اولدي اوتام — غازيلره اولدي سلطان هم پناه
شاه ... اصلنه رحمة مدام — فرعنده دولت سعادة مستدام